

Z celého světa právníckého. V Rakousku 20. září se počalo s prvním čtením osnovy nového trestního zákoníka, který kromě nepatrných úchylek má značiti první etapu v unifikaci rakouského práva s německým. Proto byl první schůzi rakouské Národní rady přítomen i německý říšský ministr spravedlnosti dr. Hergt. — Podle statistiky Zemské správy politické v Čechách stouply výdaje samosprávných svazků za rok 1927 téměř o 1 miliardu Kč, v čemž ovšem započteny jsou mimořádné investice hrazené většinou půjčkami u spořitelna sociálních ústavů. — Při požáru Justičního paláce vídeňského shořela celá proslulá »Juristische Zentralbibliothek«. Protože úřední činnost jest touto pohromou velmi ochromena, byla pověřena Národní knihovna spolu s Universitní, aby z duplikátů vybavily novou knihovnu. Ca.

Výročí založení Právnícké Jednoty Ostravska a Těšínska. V těchto dnech oslavuje Právnícká Jednota Ostravska a Těšínska své výročí svého založení a přehlízejíc výsledky své práce může skutečně s uspokojením na ně patřiti. Vykonalať za tu kratičkou dobu své působnosti řadu významných podniků, které jsou dokladem jejího značného rozvoje. Zvláště dlužno se tu zmíniti o debatních večerech, kde seznamovala členstvo i veřejnost s nejrůznějšími aktualitami našeho života právního, s těmito úvodními přednáškami: advokát Dr. Matouš 13. října 1926: Uznání sovětův, otázka práva mezinárodního; vládní rada Dr. Pfeifer, 10. listopadu 1926: Základy horního práva; prof. Dr. Lukáš 16. března 1927: O úkolech našeho sociálního pojištění; prezident Zemské správní komise pro Slezsko Dr. Pelc 11. května 1927: O reformě veřejné správy; univ. prof. Dr. Mildschuh 2. června 1927: Náprava znehodnocené měny. Mimo to uspořádán zdařilý společenský večer a prohlídka vítkovických železáren atd. Všechny podniky těšily se vždy velké návštěvě a pozornosti. Na nedávno konané valné hromadě byli zvoleni dosavadní osvědčení funkcionáři, z nichž starostou je opět prezident krajského soudu Dr. Šimeček, jednatelem pak Dr. Slav. Novotný. Pro nejbližší dobu chystá se cyklus přednášek univ. prof. Dra Drachovského o daňové reformě. Dr. Novotný.

LITERATURA.

Dr. Rudolf Hotowitz: Několik dat o stavu Všeobecného pensijního ústavu. Nákladem Všeobecného pensijního ústavu v Praze, 1927, fol., stran 13.— Vládní komisař Všeobecného pensijního ústavu napsal spisek tento za tím účelem, aby nesprávně orientovanou veřejnost informoval o skutečném stavu ústavu po stránce finančního hospodářství, úhrady poskytovaných drahotných přídavek a o připravované novelisaci pensijního zákona. Všeobecný pensijní ústav informuje sice pravidelně veřejnost o svém finančním hospodářství i o časových otázkách časopisem »Pensijní pojištění«, leč přece často jsou i tiskem šířeny o Všeobecném pensijním ústavu zprávy, jež zřejmě plynou z neznalosti skutečného stavu; ústav pak nemůže opravovat každou takovou zprávu již proto, že často není mu zpráva ta ani známa. Spisek tento, napsaný jistě osobou nejpovolnější, má informovat veřejnost a korigovat veřejné mínění dle skutečného stavu věci. Dr. Jindřich.

Rudolf Secký: Siroťčinec anebo rodina? Vydáno Státním nakladatelstvím v Praze, Občanské knihovny svazek 75., 1926, 8°, stran 31, cena Kč 1.50. — Autor uvažuje ve spisku tomto o tom, že rodina je základem státu a pojednává o výsledcích volné a uzavřené výchovy v cizině. Dále se zmiňuje o výchově osiřelých dětí a o rodinných koloniích České zemské komise pro péči o mládež v Čechách a o péči o děti osiřelé v Československu vůbec. Výsledkem autorových úvah je závěr, že děti mají býti vychovávány v rodině a že jiný způsob

výchovy možno připustit jen tam, kde výchova v rodině ze závažných důvodů není možná.
Dr. Jindřich.

O provádění sociálního pojištění u nás. Rozhovor ve schůzích Sociálního ústavu ve dnech 3. a 24. února, 3. a 10. března 1927, 8°, stran 106. Cena není označena. — Kniha tato obsahuje rozhovory o provádění sociálního pojištění u nás, jak jest již z titulu a podtitulu zřejmo; o obsahu jich jsme v hlavních rysech referovali již v minulých číslech našeho listu. Dodáváme jen, že z knihy této může seznati názory odborníků na věc celá naše veřejnost, názory většinou odborně doložené, vyslovující se pro okamžitou novelisaci zákona o sociálním pojištění i proti ní. V tom právě spatřujeme důležitost, ano i odůvodněnost vydání této knihy.
Dr. Jindřich.

Dr. Jaroslav Krejčí: Právní povaha podpisu presidenta republiky na zákonech. — Praha, nakl. kruhu »Politeia«, 1927, 8°, 73 str., cena 10 Kč. — Tato práce Krejčího se jeví jako pokračování jeho »Promulgace zákonů« a zejména obhajoba této proti Weyrově článku o promulgaci ve Vědecké ročence právnické fakulty Masarykovy university 1926. Proti Weyrově thesi, že pojem promulgace jakožto ověření korektního způsobu vzniku zákonů jest spíše produktem právní teorie, než pozitivním obsahem existujících ústav, dovozuje Krejčí, že jak ústava francouzská, tak německá, rakouská i československá zná promulgaci v tomto smyslu, kterýžto smysl lze ovšem (pro Francii) vyvoditi již z významu slova promulgace jakožto prohlášení, vedle významu vyhlášení, synonymu to publikace.

Již z francouzských ústavních norem z r. 1791 soudí Krejčí, že lze konstatovati odlišný charakter tří aktů: sankce, promulgace a publikace. Publikace nespadá v jedno s promulgací, neboť publikace se děje podle výslovného znění promulgační formule úřady a soudy, kdežto promulgaci, již se zákon toliko prohlašuje a konstatuje jeho existence, provádí král. Franc. republikán, ústava z r. 1875 obsahuje sice jen ustanovení že president promulguje zákony, z deketu o formě promulgace z r. 1876 lze však souditi na základě textu (»La présente loi, déléguée et adoptée par le Sénat et par la Chambre des députés...«), že úmysl zákonodárce se nesl v tom směru, že má jíti o ověření regulérního vzniku zákona, což ovšem možno dovoditi též z ustálené již tehdy terminologie pravovědy francouzské.

Též pro právo německé (ústava z r. 1871) bylo již Labandem dokazováno, že obrat »Ausfertigung und Verkündigung«, v ústavě obsažený, plně odpovídá promulgaci a publikaci práva francouzského. Jelikož vyhotovení obsahovalo zmínku o tom, že zákon byl přijat říšskou radou a říšským sněmem, předpokládá vyhotovení podle Labanda zkoumání cesty, již zákonodárné dílo vzalo. Ovšem se zakládala vyhotovovací formule v Německu toliko na ústavní praxi, nebyla stanovena přímo zákonem jako ve Francii, takže Labandova argumentace není taková, že by nezavdávala podnětu k pochybám.

Zato nelze čl. 70 výmarské ústavy z r. 1919 vykládati jinak, než že říšský president vyhotovením ověřuje ústavní vznik zákona (»Der Reichspräsident hat die verfassungsmässig zustandekommenen. Gesetze auszufertigen und zu verkünden.«).

Pro monarchické právo rakouské neměla instituce promulgace praktického významu, protože splývala s císaři náležejícím právem sankce zákonů. Ovšem i zde zdůrazňoval existenci promulgace Tezner.

Zato však republikánská ústava rakouská, operující přímo s pojmem ověření (Beurkundung), stanoví přímo povinnost promulgace zákona regulérně vzniklého.

Pokud jde o právo československé, argumentuje Krejčí takto:

Jelikož president republiky podepisuje podle § 51 úst. list. všechny zákony, tedy i takové, vůči nimž mu právo veta nepřisluší (zákony, na nichž setrvaly obě sněmovny podle § 48 úst. list. proti presidentovu

vetu, a zákony přijaté hlasováním lidu podle § 46 úst. list.), má tento podpis jiný význam než projev souhlasu se zákonem.

Podepíše-li president zákon i uvozovací formulí: »Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně«, znamená to tolik, že president shledává i obsah této formule správným. Osvědčení tomuto pak zajisté jest rozuměti tak, že míní se tu takové usnesení národního shromáždění, jak je předepisuje platný právní řád, neboť nelze za to míti, že by ústava, narizující řadu náležitostí pro usnesení zákonů, připouštěla nebo dokonce narizovala, aby jako usnesení o zákonu bylo podepsáno a vyhlášeno i usnesení, jež by odporovalo některému ze základních těchto ustanovení.

Z toho pak plyne povinnost presidenta a kontrasignujících členů vlády, přesvědčiti se, dříve než zákon podepíší, o tom, vznikl-li usnesený zákon podle předpisů právního řádu, a vadu pozastaviti, přesvědčí-li se, že zákonu nebylo učiněno zadost. Toto právo i povinnost vyplývá však z práva i povinnosti promulgace, nikoliv z práva suspensivního veta podle § 47 úst. list., což by mohlo nabýti i praktického významu tehdy, kdyby šlo o zákon, proti němuž nepřísluší presidentu právo veta a kdy přes to mohl by odepřiti podpis na základě svého práva promulgačního, kdyby vznik zákona vykazoval formální nedostatky.

Jinou povahu má podle autora presidentův podpis na zákonech sněmu Podkarpatské Rusi a na opatřeních stálého výboru podle § 54 úst. list.: Zde totiž nejde jen o promulgaci, nýbrž i o projev souhlasu, který může president podle volného uvážení odepřiti.

Naopak může tedy odepření podpisu v tomto případě znamenati buď nesouhlas s materiálním obsahem zákona (opatření), anebo poza stavení závad formálních.

Toto právo absolutního veta a promulgace spadá ovšem v jedno.

V pozitivním právu lze opřiti právo promulgační jednak o to, že lze odepřiti zákonu sněmu Podkarpatské Rusi neb opatření podle § 54 úst. list. podpis z jakéhokoliv důvodu, tedy zajisté i pro vadnost vzniku, jednak z výslovného nařízení ústavy, že opatření Stálého výboru jest vyhlášiti s poukazem na § 54 úst. list., což v praxi provedeno touto vyhlášovací formulí: »Stálý výbor Národního shromáždění republiky Československé usnesl se podle § 54 ústavní listiny ze dne 29. února 1920, č. 212 Sb. z. a n. na tomto opatření«. Z této pak vyplývá jako z vyhlášovací formule zákonů Národního shromáždění, že jejím podpisem osvědčena též regularita vzniku dotyčné normy.

Že presidentův podpis není pojmově pouhým rubem práva veta, iak to formuluje Weyr, dovozuje autor z toho, že podpis musí někdy býti dán i tehdy, nepřísluší-li presidentu vůbec právo veta. Nelze proto na základě pozitivněprávním přikládati podpisu presidentově na zákonech československé republiky významu právně relevantního projevu souhlasu se zákonem, jak tomu jest podle §§ 3 a 54 úst. list. u zákonů sněmu Podkarpatské Rusi a opatření stálého výboru.

V prvním případě jde o úkon promulgační aneb musí-li president podepsati i vadný zákon (proti němuž na př. již nemůže vykonati práva veta, uplynula-li již lhůta § 47 úst. list.), o pouhou formalitu, v druhém případě však o sankci.

Pro terectický rozdíl mezi sankcí a absolutním vetem uvádí autor též názor Duguitův a Kelsenův.

Kdežto Weyr spatřuje v osvědčovací funkci presidentova podpisu toliko osvědčení ve smyslu ryze logickém (širším), vidí Krejčí v téžže úkonu ověření v normativním (užším) smyslu.

Podle Weyra totiž se obmezuje osvědčovací úkon na to, zda-li to, co se k podpisu předkládá, jest skutečně normou, něčím co má býti, a nikoliv jen na př. nepopsaný kus papíru n. pod. Ve stejném smyslu »ověřuje« i směnku ten, kdo ji podepisuje. Krejčí však vidí

v podpisu presidentově též ověření regulérního vzniku zákona, což ovšem v sobě zahrnuje i ověření ryze logické.

V dalším se autor zabývá otázkou vadnosti zákona, nulitou absolutní a relativní, uváděje názory Weyrovy, Jellinkovy, Kelsenovy a Merklovy.

Podle tohoto by sice každá formální, sebe nepatrnější vada při vzniku zákona musela mít v zápětí absolutní nulitu tohoto zákona, jelikož nějaké oceňování, vzájemné odvažování vad na těžší či lehčí jest právu cizí a nedostatek jedině, třebaš kvantitativně nepatrné náležitosti zakládá neexistenci aktu, jehož jest znakem; důvody právněpolitické ovšem nutí k tomu, aby podmínky pro uskutečnění aktu byly o určitý stupeň sníženy pod plnou míru všech náležitostí zákonných, což se ovšem může státi toliko pozitivněprávním předpisem, který Merkl nazývá »Fehlerkalkül«. Takový jest spatřovati na př. v ustanovení, že určité orgány nemají práva, zkoumati náležitě vyhlášené zákony.

Povolává-li však ústava určitého činitele, aby stvrzoval svým podpisem, že určitý akt je zákonem, na němž se usnesl zákonodárny sbor, tedy podle Krejčího má tento činitel i právo, učiniti si úsudek, zda to, co se mu předkládá jako zákon, je skutečný zákon, či jen zdánlivý zákon.

Ke konci své studie uvádí autor ještě případy, kdy promulgační právo presidentovo bylo již v praxi uplatněno.

U dvou zákonů (č. 68/1922 a 43/1923) byly v textech uneseni senátu a poslanecké sněmovny nepatrné ovšem neshody. V obou případech byla k přípisu ministerské rady vada napravena opětným usnesením jedné komory. Usnesení nebyla podle § 47 úst. list. vrácena proto, že nebyla vůbec považována za zákony, takže ani utanovení o podpisu (§ 51), ani §u 47 nemohla přijíti v úvahu.

V dalších dvou případech (zák. č. 202/1925 a 198/1925) usnesl se senát později než v šestinedělní lhůtě § 43 úst. list. o osnově, přijaté poslaneckou sněmovnou: Zákony byly vyhlášeny s datem dne, kdy uplynula lhůta § 43. Na presidentovi předloženo usnesení senátu nebyl vzat ohled, takže zde byla konstatována zmatečnost (neplatnost) usnesení jedné sněmovny, aniž použito — v tomto případě zřejmě nevhodného — práva veta.

Věcně a přísně vědecké toto dílo lze vítati jako cenné obohacení naší právnícké literatury.

Dr. S. Bozděch.

Dvě knihy o sovětském Rusku. — Současné Rusko. Zpráva ústavu pro studium Ruska, část III. Praha 1926. Nákladem »Melantrichu«. Cena 20 Kč. Stran 209. — **SSSR.**, Úvahy kritiky, poznámky. Nakladatelství Čin v Praze 1926. Cena 54,50 Kč. Stran 364, vyobr. 37. — Obě dvě tyto knihy jsou díly kolektivními, ale jsou různé povahy. První, vydaná v Praze ruskými učenci emigranty, pojednává o Rusku pokud možno na základě původních pramenů konstatováním fakt s největší přesností a hodnověrností.

Sborník obsahuje celkem 9 statí od 6 autorů. První z nich od A. Pěšechonova popisuje území a obyvatelstvo SSSR. a je nejobektivnější částí celého sborníku. Druhá, napsaná G. Šrejdem, líčí státní zřízení a administrativu sovětského Ruska, ale věnuje spíše větší pozornost právému prý prohlédnutí struktury sovětských úřadů, jejich lability, vlivu komunistické strany na sověty všech stupňů a skutečnému odhalení tajených a skrytých účelů tohoto systému. Při těchto »objevech« zbývá pak ovšem na informaci mnohem méně z obsahu článku než by bylo žádoucí. Dále následují články Viktora Černova: O sociální struktuře poválečného Ruska, A. Pěšechonova: Stav národního hospodářství a hospodářská politika sovětské vlády, Sergěje Maslova: Zemědělství, D. Ivancova: Průmysl, D. Lutochina: Doprava, úvěr a obchod, G. Šrejdera: Státní a místní finance. Články tyto obsahují vedle všeobecného popisu též statistický materiál (jsou v něm

ovšem některé nesprávnosti), takže při vhodnějším uspořádání a objektivním cenění jeho můžeme si učiniti obraz o současném Rusku a jeho hospodářském vývoji a vzestupu posledních let. Posledních stať je popis komunistické strany sovětského Svazu od Viktora Černova. Je to prudká polemika proti komunistické straně ruské a zásadám III. internacionály. Lenin a leninismus jsou tu často velmi ostře napadáni. Celá polemika vsazena je pak do neúplného rámce, jímž je tu popis revolučního hnutí v Rusku od počátku XX. stol. a nynější stav komunistické strany.

Sborník druhý je vlastně zprávou, kterou podává delegace Společnosti pro hospodářské a kulturní sblížení s Novým Ruskem o své výpravě do SSSR. v polovici října a listopadu r. 1925. Nebylo mi možno zmíniti se zde dříve o této knize, ačkoliv jest tomu již tři čtvrté roku od té doby, co vyšla. Myslím, že však SSSR. ani nyní není něčím, co by bylo československým právníkům tak známým, že by se o tom nemohli poučit z knihy, která zůstane jistě ještě dlouho aktuální a která obsahuje obšírnou stať o sovětském zřízení státním a o sovětském právu. Sborník SSSR. není po některých stránkách tak obšírný jako kniha Šromova, ale je přece jen o dva roky novější a dotýká se otázek kulturních v knize Šromově neprobraných. Má proti ní též to plus, že je dílem kolektivním.

Úvodem sborníku je Mathesiusův článek: Úvodní poznámky o sovětské společnosti. Mathesius shrnuje tu základní znaky nové ruské společnosti a dochází k názoru, že ruské revoluce znamená konec přelíhého individualismu a vítězství kolektiva. Není ovšem možno vystihnouti všechny charakteristické rysy sovětského svazu v tak malé studii, která se proto neubráníla jistě schématickosti. O soustavě sovětů píše tu obšírně dr. Vl. Procházka. Po povšechném úvodu líčí vznik politické soustavy sovětů, jejich stupňovitou stavbu, volby do sovětů a volební právo v SSSR., činnost sovětského aparátu, federalismus v SSSR., nejvyšší orgány ústřední i svazové a komunistickou stranu sovětského Svazu. Stostránkový Procházkův příspěvek obsahuje vedle teoretického vysvětlení vzájemných vztahů celé sovětské soustavy v různých jejích projevech, jejího podkladu a odůvodnění též velmi názorné diagramy o členění a spojování soustavy sovětů.

Procházka zmiňuje se již stručněji o hospodářské soustavě sovětského Ruska. Líčí vývoj od »válečného komunismu« k NEPU (nové hospodářské politice), nynější organizaci hospodářství, organizaci průmyslu, zvláště státního, jenž převládá a státní trusty. Závěr Procházkovy práce tvoří vylíčení právní soustavy sovětské. Popisuje původ a různá období sovětského práva, kodifikace sovětského práva, jeho charakteristiku, soudní organizaci, státní prokuraturu, správu věznic a nápravu vězňů prací. Následuje pak řada článků, pojednávajících o kultuře a umění v SSSR. a konečně Štolcova stať o sociální vědě v SSSR. probírá se od všeobecného úvodu k vlastnímu líčení sovětské sociální vědy a sociálně-vědeckých ústavů sovětských. Obšírně zmiňuje se zvláště o institutu Marx—Engelsově. Co je na sborníku též pozoruhodným a cenným je jeho pěkná úprava. Z vyobrazení přímo skvělé jsou ukázky sovětských filmů, uměleckých to děl, které k nám doposud nepřišly a patrně již nepříjdou. Radim Koloušek.

Dr. Karel Kazbunda: Archiv c. k. státní rady 1861—1868 a seznam poradních předmětů, týkajících se zemí českých a Slovenska. — V Praze 1926, nákladem »Orbis«. Publikace archivu ministerstva zahraničních věcí; řada II. č. 1, 80, str. 113, Kč 18.—. — Státní rada z let 1861—1868 byla přímým pokračováním podobného úřednického sboru, říšské rady z let 1851—1861. Státní rada je jeden ze zbytků absolutní moci panovníkovy, neboť se jí císař obklopuje sborem nezávislých důvěrníků—znalců svého oboru. Státní rada neměla práva iniciativy. Ministerstvo snaží se však oslabiti její význam a vliv, což je patrné při jednání o statutu této státní rady. Zejména státní ministr Ant. ryt. Schmerling, ministr financí šl. Plener o to usilují,

hodlajíce z presidenta státní rady učiniti pouhého ministra a tím jej podřídití председови ministerstva. Avšak ministr zahraničij hr. Rechberg a sám předseda ministerstva arcivévoda Rainer stojí proti a dochází ke kompromisu: Nejen panovník, nýbrž i presidium minister-ské rady má právo žádati od státní rady posudek, dobré zdání. — Státní rada se skládala z presidenta a státních radů. Presidenta jme-noval panovník na návrh předsedy ministerské rady, jednotlivé státní rady pak na návrh presidenta státní rady. Státní rada měla zkoumati návrhy zákonů, které měly býti buď předloženy říšské radě nebo za-stupitelstvím jednotlivých zemí, nebo které vyšly z iniciativy těchto sborů a měly býti předloženy k císařské sankci. Státní radě přísluší posuzovati jen věci administrativní, nikoli politické. Dobrá zdání státní rady podpisoval její president s referentem poradního předmětu. Posláním a účelem státní rady mělo býti, aby přispěla svým votem k docílení pevných, zralých zásad. Proto měl býti každý jednotlivý člen státní rady, stejně jako státní rada jako celek, ve svém projevu úplně samostatný a nezávislý.

Provedení dualismu přineslo otázku, má-li dosavadní státní rada trvati nadále jako společná státní rada pro obě poloviny říše, anebo má-li tento sbor býti zřízen zvláště pro Předlitavsko a zvláště pro Uhry. Bylo též velmi nesnadno vpraviti tuto instituci do nového stát-ního organismu. Vždyť jedna z předních pohnutek zřízení státní rady mělo býti poslání, aby byla soudcem při sporech kompetenčních a při sporných otázkách veřejného práva. Tato působnost však byla při-dělena zákonem prosincovým z r. 1867 v Předlitavsku nově zřízenému říšskému soudu. Tím státní rada pozbyla raison d' être. I poslanceká sněmovna naléhala na zrušení. A tak dne 12. června 1868 státní rada byla zrušena.

Autor podav historii státní rady a vysvětliv zařízení její kance-láře, připojil svému spisu výtah ze seznamu spisů státní radou vy-řízených. Při jeho pořizování Dr. Kazbunda přihlíží netoliko k spi-sům, vztahujícím se výhradně na věci a osoby z českých zemí a Slo-venska, nýbrž i k takovým spisům, které se mohou z části neb in-klusivně na ně vztahovati, jako jsou všechna všeobecná a zásadní opatření, zákony a pod.

S povděkem zajisté vítáme tento nový druh prací archivních, které stanou se nám nezbytným klíčem k bohatému materiálu archiv-nímu. Bylo by však záhodno k vůli snazšímu hledání v seznamu, aby autor příště připojil index jmenný a věcný. Text pak sám nevykazuje přílišné pečlivosti, ani nemůže býti vzorem správnosti jazykové. Ko-řektuře tiskové měla býti věnována větší péče (Weissmann—Wiess-mann, atd.).

Vlad. Kubeš.

Dvě knihy o staré Plzni. Dr. Macháček z městského plzeňského musea vydal dvě brožury: »Prvotisky a staré tisky městského histo-ričického musea a plzeňské knihovnictví«, a bibliografii Josefa Strnada, ocenění jeho životního díla a jeho významu pro Plzeňsko. Prvá knížka u příležitosti výstavy musejní popisuje především plzeňské tisky, po-čínajíc Trojanskou kronikou, mluví o plzeňských tiskařích, zmiňuje se dále o mimoplzeňských prvotiscích i cizích, které tvoří největší skupinu.

K tomu se pojí druhá brožura o Josefu Strnadovi, působivším v Plzni jako ředitel reálky, a který po stránce archeologické i národopisné se Plzeňskem horlivě zabýval.

K tomu se připojuje průvodce po výstavce městského archivu, kde nejpozoruhodnější je popis privilegií městských, darovaných če-skými králi, a zlatých bull, vydaných katolickými Ferdinandy, Sig-mundem a Maxmilianem, a konečně vysvětlivky ku výstavce městských a cechovních pečidel.

Dr. Jankovský.

Dr. Löwenbach: Právo autorské. Komentovaných zákonů re-publiky Československé, sv. XXII. Nákladem československého

Kompasu. — Praha 1927. — Stran 508. — Cena, 70 Kč váz. Nový zákon o právu autorském, jež projednávají naše zákonodárné sbory již několik let, byl podnětem autorovi, aby vydal příručku, v níž se podrobně zabývá novým zákonným stavem, porovnáváje nynější úpravu s dřívějším právem, jakož i právem podle zákona uherského. Jednotlivé paragrafy zákonné jsou podrobně vykládány podle prací zákonodárných, důvodových zpráv a pod., takže může býti spolehlivým vodítkem ve věci původcovského práva u nás. Kniha činí dojem výkladu souvislého, takže bude vítána i těm, kdož nejsou zběhlí v právnickém čtení zákonů. Sbírkou obsahuje také předpisy autorského zákonodárství v sousedních zemích, jakož i jných zemích, s nimiž máme kulturní styk. dnk.

Le mouvement syndical dans la Russie des Soviets. — Genève, 1927, Bureau International du Travail. Stran 288, cena 5 šv. frs. — Mezinárodní úřad práce, hodlají vydat studii o syndikalismu v celém světě, záhy zpozoroval, že ruský syndikalismus se řídí docela jinými zásadami než ostatní a bylo proto nutno o něm vydat knihu zvláštní. Kniha se dělí na tři části a přílohy. V první části je výklad sydikátní teorie komunistické, její historický vývoj a její aplikace v Rusku; nejdůležitější je při tom učení o zásadně rozdílné funkci syndikalismu v státech kapitalistických a socialistických. Pro sovětské syndikáty je charakteristický boj státu o jejich úplné opanování, obligatorní členství v nich a tuhá centralisace. — Druhá část líčí organizaci syndikátů na jedné straně jejich velký vliv ve veřejném životě, na druhé straně jejich zmilitarisování, zbyrokratisování a odcizení lidu. Zajímavé jsou citované nářky ze sovětských listů, že příspěvky do s. se zneužívají pro jiné účely, že výroba se zlevňuje snižováním mezd a nikoli technikou organizací, že inflace se pomohlo průmyslu na úkor dělníků, že sociální břemena jsou příliš vysoká. — V díle třetím jsou cenné informace o mzdové politice, kolektivních smlouvách, rozhodcích soudech, ochraně práce, kulturní politice (nepřátelství syndikátů proti Proletkultu) a vůbec o sociálním postavení dělníka v SSSR. V kap. 9. líčí se poměr ruského syndikalismu k mezinárodnímu syndikátnímu hnutí, zejména boj moskevské internacionály s amsterodamskou. — V příloze jsou udány prameny, dále je tam výťah ze zákoníku práce, vzorné stanovы všeruského prům. syndikátu, stanovы ústř. výboru a ústř. rady synd. a konečně vzorné stanovы závodního výboru.

K. Čakrt.

Český Časopis Historický, roč. XXXIII., 1927, 2. sešit. V druhém sešitě otiskuje František Táborský dosud neznámé politické písně Havlíčkovy. Hrubý pokračuje v líčení o panských a selských inventářích doby předbělohorské. Zajímavé je pojednání Jankovo o původu jména Bratislava, jimž se dokazuje oprávněnost nynějšího názvu města.

Právnická upoutá nejvíce pojednání Bedřicha Mendla o počátcích našich cechů. Mendl zdůrazňuje, že jest třeba zrevidovati mnohé názory Zikmunda Wintera o této otázce. Jmenovitě popírá Mendl názor, že cechy vznikly výlučně z bratrstev. Autor líčí boj řemeslníků sdružených v cechovní organizaci s kupeckými gildami patriciů. Řemeslníci bojují proti svobodnému obchodu a snaží se dosáhnouti vlivu ve správě měst. Lucemburští králové chovají se k těmto snahám nepřívětivě: Karel IV. postrašen demokratickým charakterem cechovního hnutí zakazuje tvoření cechů a nadřazuje patriciům. Teprve Václav IV. chová se k cechům příznivěji a řemeslníci získávají za jeho vlády určitý vliv ve správě měst. Úplně vítězí řemeslníci za válek husitských, kdy význam kupeckého patriciátu mizí téměř úplně. Wierer.